

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

Л. С. ПІХТОВНІКОВА
І. М. ЯРЕМЧУК

**ПРАГМАСТИЛІСТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ
НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ПРИТЧІ**

Монографія

Харків – 2017

Рецензенти:

В. В. Козловський – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри германської філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Я. В. Мукатаєва – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і практики перекладу з німецької мови Чорноморського державного університету імені Петра Могили.

*Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 3 від 27.02.2017 р.)*

Піхтовнікова Л. С.

П 35

Прагмастилістичні характеристики німецькомовної притчі : монографія / Л. С. Піхтовнікова, І. М. Яремчук. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 220 с.

ISBN 978-966-285-421-3

У монографії досліджено німецькомовну притчу в єдності лінгвостилістичних, лінгвопрагматичних і лінгвосинергетичних аспектів. Системний підхід дозволив виявити опозицію автологічного і експресивного стилю притчі, дослідити її композиційно-стилістичну структуру, мовленнєву реалізацію стильових рис і прагматичних функцій, образи-символи, лексико-синтаксичні засоби виразності на тлі переважно автологічного стилю мовлення, а також типи висунення – конвергенцію, зчеплення, ошукане очікування, антитезу як стилістичні прийоми експресивності та цілісної організації тексту. Акцентовано увагу на специфічних цілях притчі, які реалізуються у мовленнєвих стратегіях. Надано визначення дискурсу притчі, яке встановлює її комунікативно-прагматичний та жанровий статус, духовно-символічну природу. Вперше для німецькомовної притчі визначено синергетичний механізм створення підтексту шляхом протиставлення актуального членування тексту та надфразової єдності.

Для науковців, філологів; викладачів, аспірантів, магістрантів і студентів філологічних спеціальностей.

УДК 811.112.2'81'42

ISBN 978-966-285-421-3

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2017

© Піхтовнікова Л. С., Яремчук І. М., 2017

© Рижова Ю. М., макет обкладинки, 2017

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ПРИТЧІ	13
1.1. Німецькомовна притча як об'єкт філологічних студій: стан дослідженості.....	14
1.1.1. Проблема визначення притчі як тексту	16
1.1.2. Типологічні особливості німецькомовної притчі.....	20
1.2. Композиція тексту в лінгвостилістичному аспекті	23
1.3. Поняття стильової риси та роль стильових рис у лінгвостилістичному аналізі тексту	28
1.4. Основні положення прагматики тексту та дискурсу у застосуванні до дослідження німецькомовної притчі.....	31
1.5. Поняття тексту та дискурсу відносно притчі; визначення притчі як дискурсу.....	38
Висновки до розділу 1	42
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИКА КОМПЛЕКСНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ПРИТЧІ.....	46
2.1. Стратегія власне лінгвостилістичних досліджень німецькомовної притчі	46
2.2. Стратегія досліджень німецькомовної притчі у прагмастилістичному та дискурсивному аспектах.....	50
2.3. Методика дослідження німецькомовної притчі як об'єкта синергетики.....	54
Висновки до розділу 2	55
РОЗДІЛ 3. КОМПОЗИЦІЙНО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ПРИТЧІ	58
3.1. Композиційно-стилістична структура німецькомовної притчі за рівнями композиції	58
3.1.1. Формальний рівень композиції німецькомовної притчі....	58
3.1.2. Формально-змістовий рівень композиції німецькомовної притчі	60
3.1.3. Авторське пряме мовлення в композиційній структурі німецькомовної притчі	64
3.1.4. Діалогічне і монологічне мовлення в композиційній структурі німецькомовної притчі.....	66
3.1.5. Змістовий рівень композиції німецькомовної притчі	67
3.2. Композиційно-мовленнєві форми німецькомовної притчі	69
3.3. Стильові риси німецькомовної притчі в аспекті композиції.....	76

3.4. Основні типи німецькомовної притчі за композиційно-стилістичною структурою	91
Висновки до розділу 3	95
РОЗДІЛ 4. МОВНОСТИЛІСТИЧНІ ТА ПРАГМАТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ПРИТЧІ	98
4.1. Автологічна і корпоративна лексика у німецькомовній притчі	98
4.2. Лексичні засоби виразності в німецькомовній притчі	101
4.3. Синтаксичні засоби виразності в німецькомовній притчі	110
4.4. Типи висунення як стилістичні прийоми експресивності та цілісної організації тексту в німецькомовній притчі	112
4.4.1. Конвергенція	112
4.4.2. Зчеплення	113
4.4.3. Антитеза	114
4.4.4. Ефект ошуканого очікування	117
4.5. Мовленнєва реалізація функцій та стратегій німецькомовної притчі	118
4.6. Дискурс німецькомовної притчі як синергетичний феномен ...	133
Висновки до розділу 4	139
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	143
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	149
ДОДАТКИ	182